

הטרור העממי ביהודה, שומרון וירושלים בתחילת 2018 ממשיך להתאפיין ברמת קטלניות גבוהה, בהמשך לשנת 2017

21 במרץ 2018

כללי

◀ ב-18 במרץ 2018 נהרג ישראלי בפיגוע דקירה בעיר העתיקה בירושלים. הפיגוע בירושלים היה הפיגוע המשמעותי השמיני בחודשיים וחצי הראשונים של שנת 2018.¹ ארבעה משמונת הפיגועים המשמעותיים שבוצעו ב-2018 הסתיימו במותם של ישראלים, אזרחים וחיילים. רמת הקטלניות הגבוהה של פיגועי הטרור העממי (המכונים בפי אבו מאזן כ"התנגדות עממית המתבצעת בדרכי שלום") הינה המשך של תופעת העלייה רמת הקטלניות, שאפיינה את הטרור העממי בשנת 2017. בשנת 2017 חלה ירידה חדה בהיקף פיגועי הטרור העממי בהשוואה לשנת 2016 (כ-42%) אך לא חלה ירידה במספר ההרוגים הישראליים בפיגועים הללו, ומספרם נותר דומה לשנת 2016 (18 הרוגים ב-2017 לעומת 17 הרוגים ב-2016).

מהן הסיבות לכך שפיגועי הטרור העממי הפכו ב-2017 ובתחילת 2018 לקטלניים יותר? להערכתנו הדבר נובע בראש ובראשונה מ"התמקצעות" בקרב יחידים והתארגנויות המבצעים את הטרור העממי, לעיתים תוך זניחת ממד הספונטניות שאפיין את גל הטרור בשנתו הראשונה. נראה גם כי גילם של חלק ממצעי פיגועי הטרור הקטלניים גבוה יותר מבעבר. נראה, כי אחד מביטוייה של התמקצעות זאת הינו לימוד שיגרת הפעילות בשטח של כוחות הביטחון הישראליים במטרה לחשוף "נקודות תורפה", בעיקר לשם ביצוע פיגועי דריסה וירי, שהם הקטלניים ביותר. ביטוי נוסף להתמקצעות הינו הצלחת כמה מבצעי פיגועים קטלניים להימלט מזירת הפיגוע ולהסתתר מספר שבועות מפני כוחות הביטחון הישראליים.²

הפיגועים הקטלניים בשנת 2018 (1 בינואר-19 במרץ)

◀ ב-18 במרץ 2018 נדקר ישראלי ברחוב הגיא, שבעיר העתיקה בירושלים. הנדקר פונה במצב אנוש לבית החולים שם מת מפצעיו. מבצע הדקירה הינו פלסטיני בן 28 מהכפר עקרבה, דרומית מזרחית לשכם. המחבל היה בעל אישור כניסה לירושלים והוא שהה בה לצורך חיפוש עבודה.

¹ "פיגועים משמעותיים" מוגדרים על-ידינו כפיגועי ירי, דקירה, דריסה והטמנת מטענים או פיגועים משולבים. לא נכללים בהם יידויי אבנים והשלכת בקבוקי תבערה.

² עבד אלחכים עאסי, המחבל שביצע את פיגוע הדקירה באריאל (5 בפברואר 2018) נעצר ב-18 במרץ 2018 בשכם לאחר פעילות מבצעית רבה ומאמץ מודיעיני רב. אחמד נצר ג'ראר, אחד המחבלים שביצע את פיגוע הירי בצומת חוות גלעד (9 בינואר 2018) נהרג ע"י כוחות הביטחון הישראליים בכפר ימון שבצפון השומרון ב-6 בפברואר 2018, בפעילות משולבת של כוחות הביטחון הישראליים, שהצריכה מאמץ מודיעיני רב.

עדיאל קולמן ז"ל, ההרוג בפיגוע ברחוב הגיא בירושלים
העתיקה (עמוד הפייסבוק 0404, 18 במרץ 2018).

בחודשיים וחצי הראשונים של שנת 2018 בוצעו **שמונה פיגועים משמעותיים**. ארבעה מהפיגועים הללו היו **פיגועים קטלניים** (קרי, פיגועים שהסתיימו במותם של ישראלים/ישראלים), בהם נהרגו חמישה ישראלים (שלושה אזרחים ושני חיילים). שני פיגועים היו **פיגועי דקירה**, אחד מהם **פיגוע דריסה** ואחד **פיגוע ירי**, כמפורט להלן:

פיגועים קטלניים בשנת 2018

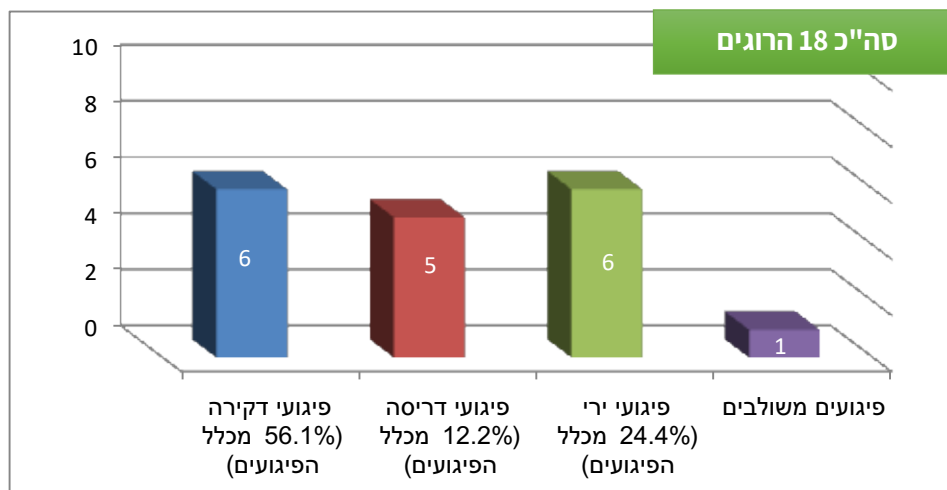
תאריך	סוג הפיגוע	מספר הרוגים	מקום הפיגוע
09.01.18	פיגוע ירי	1 (אזרח)	צומת חוות גלעד (שומרון)
05.02.18	פיגוע דקירה	1 (אזרח)	צומת אריאל (שומרון)
16.03.18	פיגוע דריסה	2 (חיילים)	כביש 585 בין מבוא דותן לחרמש (שומרון)
18.03.18	פיגוע דקירה	1 (אזרח)	העיר העתיקה בירושלים (הפיגוע בוצע ע"י תושב כפר, שמדרום מזרח לשכם)

רמת הקטלניות הגבוהה של פיגועי הטרור העממי בתחילת 2018 **מהווה המשך תופעה, שאפיינה את פיגועי הטרור העממי בשנת 2017**.³ בעוד שמספר הפיגועים המשמעותיים בשנת 2017 **חלה ירידה חדה** בהשוואה לשנה שקדמה לה (כ-42%) **לא חלה ירידה במספר ההרוגים הישראלים, ומספרם נותר דומה לשנת 2016** (18 הרוגים בשנת 2017 לעומת 17 הרוגים בשנת 2016).⁴

³ פרוטראו פרסום מרכז המידע מה-15 בפברואר 2018: "הטרור הפלסטיני בשנת 2017: נתונים, מאפיינים ומגמות".
⁴ סה"כ **נהרגו 66 ישראלים**, אזרחים ואנשי צבא, בתקופה שמאז תחילת גל הטרור העממי הנוכחי, מאוקטובר 2015 ועד 18 במרץ 2018.

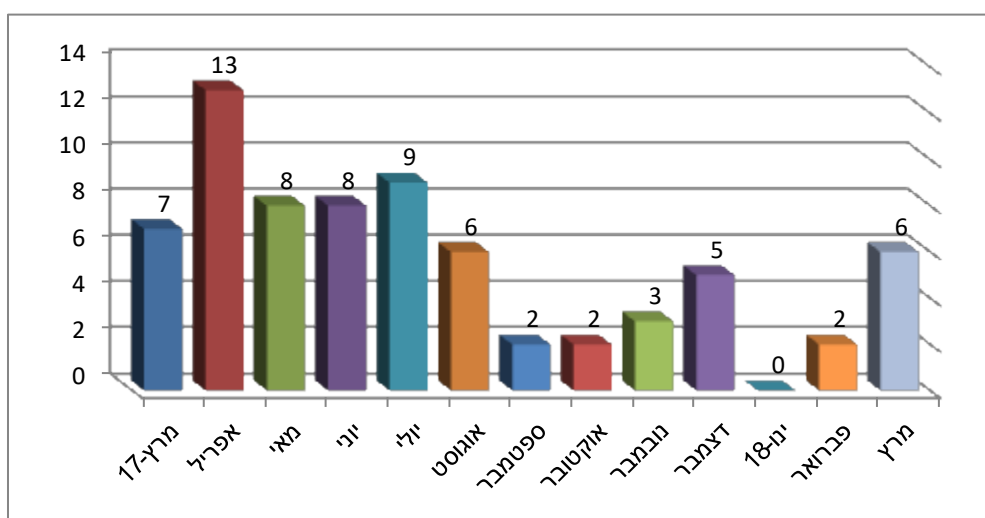
◀ מאפיין נוסף הראוי לציון הוא, ששלושה מהפיגועים הקטלניים בחודשיים וחצי הראשונים של 2018 **התבצעו במרחב שכם/צפון השומרון**. פיגוע נוסף בעיר העתיקה בירושלים **התבצע ע"י מחבל שמוצאו מהכפר עקרבה, דרומית מזרחית לשכם**. זאת בניגוד לשנת 2017 כאשר. מרחבי ירושלים ראמאללה וחברון הובילו את פיגועי הטרור העממי. **עלייתו של מרחב שכם למרכז הבמה הינה תופעה חדשה בגל הטרור העממי, שהחל באוקטובר 2015** (הגם שאפשר, כי הסטטיסטיקה עלולה "להתיישר" בסופו של דבר וכי חברון, ירושלים וראמאללה תמשכנה במהלך 2018 למלא תפקיד מרכזי בטרור העממי).

התפלגות הרוגי הטרור העממי לפי סוגי הפיגועים בשנת 2017

הערה: פיגועי הדריסה היו הקטלניים ביותר, אחריהם פיגועי הירי ואחריהם פיגועי הדקירה. פיגוע הדריסה בשומרון, בו נהרגו שני חיילים, היה גם הקטלני ביותר בשנת 2018.

פיגועים משמעותיים שבוצעו בשנה האחרונה

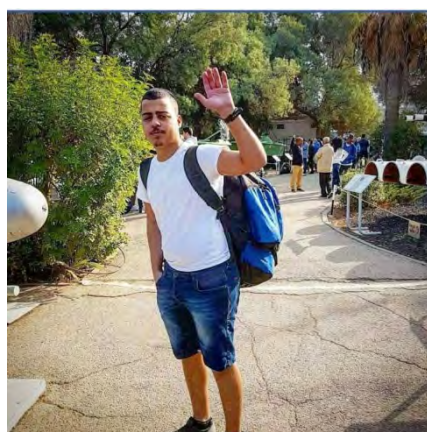
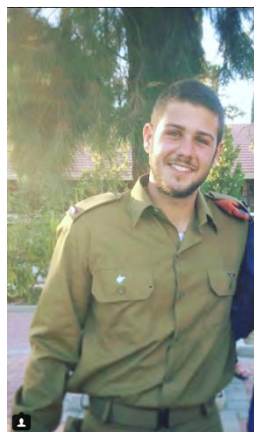
הערה: בחודשיים וחצי הראשונים של 2018 ניתן להבחין במגמה של עלייה במספר הפיגועים המשמעותיים, אף כי מספרם עדיין לא הגיע להיקפם של החודשים מרץ-אוגוסט 2017.

הרוגי הטרור העממי בשנת 2018⁵

מימין: עדיאל קולמן ז"ל, שנהרג בפיגוע דקירה בעיר העתיקה ב-18 במרץ 2018 (עמוד הפייסבוק 18,0404, 18 במרץ 2018). משמאל: הרב רזיאל שבח, שנהרג בפיגוע ירי בצומת חוות גלעד ב-9 בינואר 2018 (אתר מד"א, 9 בינואר 2018).

הרב איתמר בן גל ז"ל, שנהרג בפיגוע דקירה בצומת אריאל ב-5 בפברואר 2018 (אתר משרד ראש הממשלה, 5 בפברואר 2018).

סמל נתנאל קהלני ז"ל (ימין) וסרן זיו דאוס ז"ל (שמאל), שני חיילי צה"ל שנהרגו בפיגוע דריסה בכביש 585 בין מבוא דותן לחרמש ב-16 במרץ 2018 (חשבון האינסטגרם של זיו דאוס, 23 ביוני 2017; עמוד הפייסבוק של שי משיח, חברה קרובה של נתנאל קהלני, 17 במרץ 2018).

⁵ עדכני ל-19 במרץ 2018.